

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 92 0 П 001064 09 Рев
Бања Лука, 1.9.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Р.М. из Х.П., коју заступа пуномоћник Т.Т., адвокат из В., против тужене РС, Министарство ..., ПУ Б., коју заступа Правобранилаштво РС, Сједиште замјеника у Сокоцу - Власеници, ради исплате потраживања из радног односа, в.с. 24.684,60 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 001064 08 Гж од 17.12.2008. године, на сједници вијећа одржаној 1.9.2010. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се дјелимично уважава, укида се пресуда Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 001064 08 Гж од 17.12.2008. године у дијелу којим је жалба тужитељице одбијена и потврђена одлука о трошковима парничног поступка садржана у изреци првостепене пресуде и у том дијелу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

У преосталом дијелу ревизија одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Власеници број 92 0 П 001064 08 П од 20.8.2008. године обавезана је тужена да исплати тужитељици накнаду плата за период од 1.1.2005. године до 31.12.2005. године у мјесечним износима наведеним у изреци првостепене пресуде са законским затезним каматама почев од доспијећа сваког појединог мјесечног износа до исплате. Истом пресудом одбачена је тужба тужитељице као неблаговремена у дијелу којим је тражила да се тужена обавезе да јој исплати накнаду плата за период од јула мјесеца 2003. године до 31.12.2004. године са законским затезним каматама на сваки појединачни износ мјесечне накнаде од доспијећа до исплате, те одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 001064 08 Гж од 17.12.2008. године жалба тужитељице је одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељица побија другостепену пресуду у дијелу којим је правоснажно њена тужба одбачена као неблаговремена и у дијелу којим је одлучено о трошковима парничног поступка због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се оспорена пресуда преиначи или укине и предмет врати другом вијећу другостепеног суда на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужена је оспорила наводе тужитељице и предложила да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је дјелимично основана.

У овој парници тужитељица захтијева да јој тужена исплати накнаду изгубљених плата због незаконитог престанка радног односа за период од јула 2003. године до 1.1.2006. године када је враћена на рад.

У поступку који је претходно доношењу оспорене пресуде није било спорно да је правоснажном пресудом првостепеног суда број Рс-99/02 од 10.3.2004. године поништено као незаконито рјешење тужене од 15.3.2002. године о престанку радног односа тужитељици, тужена обавезана да тужитељицу врати на рад и да јој успостави сва права из радног односа, те да јој исплати накнаду изгубљене зараде за период од 15.3.2002. године до 11.7.2003. године, са припадајућим законским затезним каматама, а према постављеном тужбеном захтјеву. Неспорно је и да је тужитељици у складу са наведеном пресудом успостављен радно-правни статус код тужене 1.1.2006. године, па како тужена није исплатила тужитељици накнаду по основу изгубљених плата за период од јула 2003. године до повратка на рад, првостепени суд је нашао да је тужбени захтјев основан за период од 1.1.2005. године до 31.12.2005. године. У дијелу којим је тужитељица тражила исплату накнаде изгубљене зараде за период од јула 2003. године до 31.12.2004. године, првостепени суд је утврдио да је тужба од 8.2.2006. године неблаговремена, јер је поднесена по истеку субјективног једногодишњег рока који је прописан одредбом члана 118. став 2. Закона о раду - пречишћен текст ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/00, 41/00, 47/02, 38/03, 66/03 – даље ЗР). Првостепени суд сматра да се у конкретном случају ради о повреди права из радног односа, па да се на спорни однос требају примијенити одредбе Закона о раду, а не Закона о облигационим односима ("Службени лист" СФРЈ бр. 27/78 до 57/89 и "Службени гласник" РС бр. 17/93, 3/96 и 39/03, у даљем тексту: ЗОО) и да суд није везан за правни основ наведен у тужби.

Одлучујући о жалби тужитељице другостепени суд је у свему прихватио чињенично утврђење и правно схватање првостепеног суда у дијелу којим је првостепеном пресудом тужба одбачена као неблаговремена, па је жалбу тужитељице одбио и првостепену пресуду потврдио.

Неоснован је приговор ревизије да је оспорена пресуда, у дијелу којим је тужба одбачена, заснована на погрешној пријени материјалног права и да је о захтјеву тужитељице за исплату накнаде изгубљене зараде у спорном периоду и евентуалној застарјелости потраживања, требало одлучити примјеном одредаба члана 154. став 1., 190. и 376. ЗОО.

Право на рад, као основно право из радног односа из ког произлази у првом реду и право на плату, а затим и сва друга права као што су право на одсуство у току рада, право на регрес, право на отпремнину и др., јесу типична права из радног односа. Ова права радника из радног односа, њихово остваривање и заштита регулисани су Законом о раду, а додатно се регулишу Општим колективним уговором, Правилником о раду и уговором о раду. Дакле, Закон о раду је *lex specialis* за ову материју, па су у случају спора о остваривању и заштити права из радног односа релевантне одредбе Закона о раду, а не Закона о облигационим односима. Одредбе Закона о облигационим односима које садрже правила о застарјелости, супсидијарне су природе и примјењују се само ако одређеним законом, који регулише извјесну правну област, није одређено вријеме унутар ког је потребно поднијети тужбу или извршити одређену радњу под пријетњом губитка права. То јасно произлази из одредбе члана 370. ЗОО. Зато су неосновани наводи ревизије да је на спорни однос требало примијенити одредбе члана 376. ЗОО јер се не ради о захтјеву за накнаду штете коју је тужитељица претрпела на раду или у вези са радом, да би се у складу са одредба члана 104. и 106. ЗР на спорни однос примијениле одредбе ЗОО.

Одредбом члана 118. став 2. ЗР (раније 105. став 2. истог закона) прописано је да радник који сматра да му је послодавац повриједио право из радног односа може да поднесе тужбу надлежном суду за заштиту тог права у року од једне године од дана сазнања за повреду права, а најдаље у року од три године од дана учињене повреде. Наведени рокови су строги, преклузивни рокови и њихово пропуштање води губитку не само права на тужбу, него и губитку самог права, па се сагласно напријед наведеном, на спорни однос има примијенити ова одредба ЗР.

Рок из члана 118. став 2. ЗР се рачуна од сазнања за повреду права, односно дана када је радник сазнао да је његово право ограничено, ускраћено или на други начин нарушено. Плата се исплаћује сваког мјесеца за остварени рад у претходном мјесецу, па је незаконитим престанком радног односа тужитељици било ускраћено право да радом оствари мјесечне износе плате у спорном периоду, те се може сматрати да је истеком сваког мјесеца сазнала да јој је послодавац неисплаћивањем накнаде изгубљене плате повриједио право из радног односа.

Тужитељица је поднијела тужбу суду 8.2.2006. године, па је правилан закључак нижестепених судова да је у дијелу који се односи на потраживање за период од јула мјесеца 2003. године до 31.12.2005. године, њена тужба неблаговремена. Стога је правилно поступио првостепени суд када је у складу са одредбом члана 67. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл гласник РС“, бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07, у даљем тексту: ЗПП) у овом дијелу тужбу одбацио. Зато је у овом дијелу ревизија тужитељице одбијена као неоснована на основу одредбе члана 248. ЗПП.

Међутим, ревизија основано указује да је другостепени суд жалбу тужитељице одбио као неосновану и потврдио првостепену одлуку о трошковима парничног поступка садржану у изреци првостепене пресуде, а да у образложењу своје одлуке није дао оцјену жалбених навода тужитељице којим

је побијала правилност и законитост првостепене одлуке о трошковима парничног поступка. На овај начин другостепени суд је поступио супротно одредби члана 231. ЗПП, због чега овај суд није у могућност испитати законитост одлуке о трошковима парничног поступка. Стога је на основу члана 249. став 1. истог закона, у овом дијелу другостепена одлука укинута и предмет враћен истом суду на поновно суђење.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић